

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقتصاد کلان

یک رویکرد جدید
ویرایش اول کانادایی
(جلد اول: رشد و نوسانات اقتصادی)

تالیف

رابرت برو - دانشگاه هاروارد
آپوستولوس سرلتیس - دانشگاه کلگری

ترجمه

اکبر کمیجانی - استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران
حسین توکلیان - دانشجوی دکتری دانشکده اقتصاد، دانشگاه تهران
مجتبی حائری - دانشجوی دکتری دانشکده اقتصاد، دانشگاه تهران

توجه

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، باز نویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود.



انتشارات دانشگاه تهران

شماره ۳۳۷۰

شماره مسلسل ۷۷۴۵

سرشناسه	: پرو، رابرت ج.، ۱۹۴۴ - م.
عنوان و نام پدیدآور	: اقتصاد کلان؛ یک رویکرد جدید / تألیف رابرت پرو، آپوستولوس سرلتیس؛ ترجمه اکبر کمیجانی، حسین توکلیان، مجتبی حائری.
مشخصات نشر	: تهران : دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲ ج. : مصور، جدول.
فروست	: انتشارات دانشگاه تهران: ۳۳۷۰.
شابک جلد اول	: 978-964-03-6459-8
شابک دوره	: 978-964-03-6460-4
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا. چاپ دوم
یادداشت	: عنوان اصلی:
یادداشت	: واژه‌نامه.
یادداشت	: کتابنامه.
مندرجات	: ج. ۱. رشد و نوسانات اقتصادی -
موضوع	: اقتصاد کلان.
شناسه افزوده	: سرلتیس، آپوستولوس، ۱۹۵۴ - م.
شناسه افزوده	: Serletis, Apostolos
شناسه افزوده	: کمیجانی، اکبر، ۱۳۳۰ - مترجم.
شناسه افزوده	: توکلیان، حسین، مترجم.
شناسه افزوده	: حائری، مجتبی، مترجم.
شناسه افزوده	: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۷ الف ۲ ب / ۵ ۱۷۲ HB
رده‌بندی دیویی	: ۳۳۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۰۷۰۵۶
Macroeconomics A Modern Approach.	

عنوان: اقتصاد کلان؛ یک رویکرد جدید (جلد اول: رشد و نوسانات اقتصادی)

تألیف: رابرت پرو - آپوستولوس سرلتیس

ترجمه: دکتر اکبر کمیجانی - حسین توکلیان - مجتبی حائری

نوبت چاپ: دوم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجمان است»

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

بها: ۱۲۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-964-03-6459-8



9 789640 364598

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرش مقدّم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: <http://press.ut.ac.ir> - سایت: <http://press.ut.ac.ir>

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۰۱۲۰۷۸

تشکر و قدردانی

در خلال نگارش و توسعهٔ این کتاب، استادان بسیاری سخاوتمندانه وقت و نکات خود را برای بهبود بیان موجود در کتاب در اختیار ما قرار دادند. ما از توجه و همکاری آنان کمال تشکر را داریم:

مارسلو آربکس^۱ دیگو رستوسیا^۲

دانشگاه ویندسور دانشگاه تورنتو

جوزف دیان^۳ کن ستوارت^۴

دانشگاه واترلو دانشگاه ویکتوریا

جاگدیش هاندا^۵ پیتر تریسی^۶

دانشگاه مک‌گیل دانشگاه کلگری

همچنین دوست داریم که از سجادور رحمان^۷ به دلیل کمک در ویرایش کانادایی تشکر کنیم.

1- Marcelo Arbex
2- Diego Restuccia
3- Joseph DeJuan
4- Ken Stewart
5- Jagdish Handa
6- Peter Tracey
7- Sajjadur Rahman

فهرست مطالب

فصل اول.....	۱
تولید، بیکاری و قیمت‌ها در تاریخچه کانادا.....	۲
مدل‌های اقتصادی.....	۱۰
یک مثال ساده- بازار قهوه.....	۱۱
قیمت‌های چسبنده در مقابل قیمت‌های انعطاف‌پذیر.....	۱۷
اصطلاحات و مفاهیم کلیدی.....	۲۰
فصل دوم.....	۲۱
GDP اسمی و حقیقی.....	۲۱
محاسبه GDP حقیقی.....	۲۳
GDP حقیقی به‌عنوان معیاری برای رفاه.....	۲۵
دیدگاه‌های دیگر در مورد GDP- مخارج، درآمد و تولید.....	۲۶
محاسبه GDP برحسب مخارج.....	۲۶
محاسبه GDP برحسب درآمد.....	۳۰
محاسبه GDP برحسب تولید.....	۳۴
تعدیل فصلی.....	۳۵
قیمت‌ها.....	۳۵
اصطلاحات و مفاهیم کلیدی.....	۴۰
سؤالات و مسائل.....	۴۲
فصل سوم.....	۴۳
حقایقی در مورد رشد اقتصادی.....	۴۵
رشد اقتصادی در سراسر جهان، ۱۹۶۰ تا ۲۰۰۰.....	۴۵
فقر جهانی و نابرابری درآمد.....	۵۰
رشد بلندمدت در کانادا و دیگر کشورهای ثروتمند.....	۵۳
الگوهای رشد اقتصادی جهان.....	۵۵
نظریه رشد اقتصادی.....	۵۶
تابع تولید.....	۵۶
حسابداری رشد.....	۶۰

۶۳	مدل رشد سولو
۶۵	نرخ رشد موجودی سرمایه
۶۷	نرخ رشد نیروی کار
۶۸	نرخ رشد سرمایه و تولید ناخالص داخلی سرانه حقیقی
۶۹	وضعیت پایدار و وضعیت انتقال
۷۵	جمع‌بندی
۷۶	اصطلاحات و مفاهیم کلیدی
۷۷	سؤالات و مسائل
۷۹	پیوست
۷۹	بخش الف: معادله حسابداری رشد
۸۰	بخش ب: پسماند سولو
۸۱	بخش ج: تابع تولید کاب-داگلاس

۸۳	فصل چهارم
۸۳	تغییر در نرخ پس‌انداز
۸۵	تغییر سطح فناوری
۸۷	تغییر در نهاده نیروی کار و نرخ رشد جمعیت
۸۷	تغییر در نهاده نیروی کار
۹۱	تغییر در نرخ رشد جمعیت
۹۳	همگرایی
۹۳	همگرایی در مدل سولو
۹۶	حقایقی در مورد همگرایی
۱۰۱	همگرایی مشروط در مدل سولو
۱۰۶	با مدل سولو در کجا قرار می‌گیریم؟
۱۰۷	اصطلاحات و مفاهیم کلیدی
۱۰۸	سؤالات و مسائل
۱۱۰	پیوست
۱۱۰	نرخ همگرایی

۱۱۵	فصل پنجم
۱۱۵	همگرایی شرطی در عمل

فهرست مطالب □ ت

تحقیقات جدید روی عوامل تعیین کننده رشد اقتصادی	۱۱۶
نمونه‌هایی از همگرایی شرطی	۱۱۹
رشد اقتصادی بلندمدت	۱۲۱
مدل‌های با تولید متوسط سرمایه ثابت	۱۲۲
پیشرفت فناوری برونزا	۱۲۴
نرخ رشد وضعیت پایدار	۱۲۵
پس‌انداز وضعیت پایدار	۱۲۸
مسیر انتقال و همگرایی	۱۲۸
نظریه رشد درونزا	۱۳۱
انتشار فناوری	۱۳۷
در مورد رشد اقتصادی چه می‌دانیم؟	۱۳۹
اصطلاحات و مفاهیم کلیدی	۱۴۱
سؤالات و مسائل:	۱۴۲
پیوست	۱۴۳

فصل ششم	۱۴۵
بازارها در اقتصاد کلان	۱۴۷
بازار کالاها	۱۴۷
بازار کار	۱۴۷
بازار اجاره	۱۴۸
بازار اوراق قرضه	۱۴۹
پول به‌عنوان واسطه مبادله	۱۵۰
بازارها و قیمت‌ها	۱۵۱
بازار کالاها	۱۵۱
بازار کار	۱۵۲
بازار اجاره	۱۵۳
بازار اوراق قرضه	۱۵۳
ساخت محدودیت بودجه	۱۵۶
درآمد	۱۵۷
مصرف	۱۵۸
دارایی‌ها	۱۵۸

۱۶۰	محدودیت بودجه خانوار
۱۶۳	تسویه بازار کار و خدمات سرمایه
۱۶۳	حداکثرسازی سود
۱۶۵	بازار کار
۱۶۸	بازار خدمات سرمایه
۱۷۲	سود در تعادل
۱۷۳	جمع‌بندی
۱۷۵	اصطلاحات و مفاهیم کلیدی
۱۷۷	سؤالات و مسائل
۱۷۹	پیوست
۱۷۹	تولید برابر است با درآمد حقیقی عوامل تولید و سود برابر است با صفر

فصل هفتم ۱۸۱

۱۸۱	مصرف و پس‌انداز
۱۸۳	مصرف طی دو سال
۱۸۸	ارزش فعلی
۱۸۹	انتخاب مصرف: تاثیرات درآمدی
۱۹۱	انتخاب مصرف: اثرات جانشینی بین دوره‌ای
۱۹۳	اثر درآمدی تغییر در نرخ بهره
۱۹۴	ترکیب اثرات جانشینی و درآمدی
۱۹۵	مصرف طی سال‌های بسیار
۱۹۹	مصرف، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری در تعادل
۲۰۱	جمع‌بندی
۲۰۳	اصطلاحات و مفاهیم کلیدی
۲۰۴	سؤالات و مسائل
۲۰۵	پیوست
۲۰۵	قید بودجه چندساله و افق برنامه‌ریزی

فصل هشتم ۲۰۹

۲۰۹	رفتار ادواری GDP حقیقی - رکودها و رونق‌ها
۲۱۴	یک مدل تعادلی ادوار تجاری

فهرست مطالب □ ج

۲۱۴.....	موضوعات مفهومی
۲۱۶.....	مدل
۲۱۷.....	تولید نهایی نیروی کار و نرخ دستمزد حقیقی
۲۱۹.....	تولید نهایی سرمایه، قیمت حقیقی اجاره و نرخ بهره
۲۲۱.....	مصرف، پس انداز و سرمایه گذاری
۲۲۲.....	مطابقت نظریه با واقعیت
۲۲۳.....	مصرف و سرمایه گذاری
۲۲۶.....	نرخ دستمزد حقیقی
۲۲۹.....	قیمت حقیقی اجاره
۲۲۹.....	نرخ بهره
۲۲۹.....	تغییرات موقتی در سطح فناوری
۲۳۱.....	نوسانات نهاده نیروی کار
۲۳۱.....	عرضه کار
۲۳۴.....	نوسانات نهاده نیروی کار
۲۳۹.....	جمع بندی
۲۴۱.....	اصطلاحات و مفاهیم کلیدی
۲۴۲.....	سؤالات و مسائل

فصل نهم..... ۲۴۵

۲۴۵.....	نهاده سرمایه
۲۴۶.....	تقاضا برای خدمات سرمایه
۲۴۸.....	عرضه خدمات سرمایه
۲۵۳.....	تسویه بازار و بهره برداری از سرمایه
۲۵۴.....	رفتار سیکلی بهره برداری سرمایه
۲۵۵.....	نیروی کار، اشتغال و بیکاری
۲۵۵.....	مفاهیم اساسی و الگوهای تجربی
۲۶۰.....	یک مدل برای یافتن شغل
۲۶۴.....	جست و جو توسط بنگاه ها،
۲۶۵.....	ترک شغل
۲۶۶.....	ترک شغل، یافتن شغل و نرخ بیکاری طبیعی
۲۷۰.....	نوسانات اقتصادی، اشتغال و بیکاری

۲۷۴	پست‌های خالی.....
۲۷۵	جمع‌بندی:.....
۲۷۶	اصطلاحات و مفاهیم کلیدی
۲۷۷	سؤالات و مسائل

پیش‌گفتار مترجمین

شرایط اقتصادی حاکم بر صحنه اقتصاد جهانی و وضعیت اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته که اغلب حاکی از وضعیت رکود تورمی در دهه ۱۹۷۰ میلادی بود، ناکامی سیاست‌های اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته، چالش‌ها و دغدغه‌های مهمی را در سطح اقتصاد کلان مطرح می‌کرد. چنین شرایطی سؤالات جدی در مورد صحت و سقم نظریه‌های اقتصاد کلان و اثربخشی سیاست‌های اقتصاد کلان مبتنی بر دیدگاه‌های نظری مکتب کینزی را مطرح می‌ساخت. برای برون‌رفت از وضعیت رکود تورمی سیاست‌های اقتصادی مرسوم دهه‌های گذشته به کار بسته شد، ولی ناکارآمدی این سیاست‌ها بیش از گذشته در محافل سیاستگذاری اقتصادی نمایان شد. در چنین شرایطی از اقتصاد کلان، نظریه‌های اقتصاد کلان مکاتب کینزی و کلاسیک مورد نقد و تجدیدنظر واقع شدند و در راستای تبیین شرایط اقتصادی و تحلیل علل ناکامی سیاست‌های اقتصادی دیدگاه‌های نظری در قالب مکاتب اقتصاد کلان کلاسیک جدید (نظریه انتظارات عقلایی) و کینزی جدید پا به عرصه گذاشتند. اقتصاددانان پیرو این مکاتب جدید تلاش کردند پدیده‌های بیکاری، تورم، رشد اقتصادی پایین، نوسانات اقتصادی، کسری بودجه، کاهش سرمایه‌گذاری، پایین بودن بهره‌وری، اثربخشی کم سیاست‌های پولی، مالی و ارزی را توجیه و تبیین کرده، و راهکارهای اجرایی را پیشنهاد کنند. همزمان با مطرح شدن دیدگاه‌های نظری، دولت‌ها در کشورهای توسعه‌یافته مجموعه اقدامات اصلاح ساختاری و بازنگری در وظایف و مأموریت‌های دولت و مدیریت اقتصاد کلان را مورد توجه جدید قرار دادند. با الهام از راهکارهای سیاستی برآمده از دیدگاه‌های نظری مکاتب اقتصاد کلان کلاسیک جدید و کینزی جدید، اصلاحات ساختاری در قالب کوچک‌سازی اندازه دولت و آغاز فرایند خصوصی‌سازی بنگاه‌های دولتی، آزادسازی مقررات و به‌ویژه آزادسازی مقررات در بازارهای مالی، بازنگری در قوانین مالیاتی در راستای حمایت از افزایش سرمایه‌گذاری و بهره‌وری عوامل تولید، تجدیدنظر در سیاست‌های پولی، مالی و ارزی، حمایت از فعالیت‌های اقتصاد بخش خصوصی در راستای ارتقای بهره‌وری عوامل تولید و رشد اقتصادی مورد ملاحظه و اقبال محافل سیاستگذاری اقتصادی قرار گرفت. با ورود به اواسط دهه ۱۹۸۰، علائم بهبود در شرایط اقتصادی و خروج از رکود تورمی در درجه اول در اقتصاد آمریکا و آنگاه در دیگر کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه موجب شد اعتماد عمومی بهبود یابد و سیاستگذاران اقتصادی به قبول تدریجی توصیه‌ها و راهکارهای سیاستی مبتنی بر نظریه جدید اقتصادی گرایش نشان دهند. به جرات می‌توان گفت که تا مرحله بروز بحران مالی در سال‌های ۲۰۰۹-۲۰۰۷، اصلاحات ساختاری انجام گرفته و کاربست سیاست‌های اقتصادی مبتنی بر دیدگاه‌های نظری جدید از عملکرد قابل قبولی برخوردار شد. البته، دیدگاه‌های نظری جدید پیوسته مورد نقد و انتقاد هم واقع شدند و فرایند تکوین و تکمیل خود را با تمامی کاستی‌ها و نقاط قوت و ضعف طی کردند.

پروفسور رابرت برو^۱ تلاش کرد با تألیف کتاب *اقتصاد کلان: رویکرد جدید* در سال ۱۹۸۴ ضمن پرداختن به تحولات نظری، وقایع اقتصادی و شرایط اقتصادی حاکم را مورد نقد و بررسی و تحلیل قرار دهد. روش به کار

گرفته شده در کتاب مذکور کاملاً جدید و متفاوت از روش بیشتر کتاب‌های اقتصاد کلان مرسوم آن زمان بود که اغلب مبتنی بر دیدگاه اقتصاد کلان کینزی بودند. با اینکه در مراحل آغازین پذیرش روش این کتاب در محافل دانشگاهی می‌توانست با دشواری‌هایی مواجه شود، چاپ آن تا ۵ مرحله دلالت بر این دارد که کتاب *اقتصاد کلان*: روش جدید مورد استقبال واقع شده است. بی‌شک تسلط فوق‌العاده آقای پرفسور برو بر دیدگاه‌های نظری مکاتب اقتصاد کلان و توانمندی ایشان در نقد و بررسی سیاست‌های اقتصادی با نگاهی جدید در مباحث رشد و نوسانات اقتصادی از یک‌طرف، پردازش و تحلیل دیگر موضوعات اقتصاد کلان سنتی در قالب روش جدید و با تکیه بر مبانی اقتصاد خردی نظریه‌های اقتصاد کلان با نگرش تعادلی و تسویه بازارها از سوی دیگر، نقش بسزایی را در پذیرش کتاب در محافل دانشگاهی داشته است و در فرایند گذر از روش اقتصاد کلان کینزی به روش اقتصاد کلان تعادلی نقطه عطفی تلقی می‌شود.

کتاب *اقتصاد کلان*: یک راهبرد جدید با همت مشترک پرفسور رابرت برو و پرفسور سرلتیس^۱ در سال ۲۰۱۰ به‌عنوان اولین چاپ کانادایی آن وارد بازار شد. کتاب حاضر علاوه بر توجه به تحولات نظری و جنبه‌های کاربردی و سیاستی در اقتصاد آمریکا، شرایط اقتصاد کانادا و فرایند سیاست‌گذاری‌های اقتصادی در این کشور را مورد توجه قرار داده و بنابراین تحلیل‌های صورت‌گرفته به لحاظ کاربردی و سیاستی از جامعیت بیشتری برخوردار شده است.

در فرایند تحلیل مباحث اقتصادی در این راهبرد جدید تأکید ویژه‌ای بر مبانی اقتصاد خردی پدیده‌های اقتصاد کلان، تحلیل همزمان کوتاه‌مدت و بلندمدت مباحث اقتصادی صورت‌گرفته است. به‌عبارت دیگر، راهبرد تعادلی و تسویه بازارها تلاش می‌کند کاستی نظریه‌ها و تحلیل‌های اقتصاد کلان در روش نظریه سنتی را مرتفع کرده و از منظر پایه‌های اقتصاد خردی و تحلیل بلندمدت و کوتاه‌مدت تقویت کند. برخی از ویژگی‌های کتاب را می‌توان به‌شرح زیر مورد تأکید قرار داد:

- روش تحلیل مباحث و موضوعات اقتصاد کلان در کتاب حاضر متفاوت از روش بیشتر کتاب‌های اقتصاد کلان مبتنی بر روش منحنی‌های IS-LM است. کتاب Barro/Serletis با ارائه مدل‌های تعادلی بلندمدت و کوتاه‌مدت و با استفاده از نظریه‌های اقتصاد کلان مرسوم و تحولات نظری و تجربی دهه‌های اخیر موضوعات را تحلیل می‌کند؛

- از ویژگی‌های بارز کتاب حاضر، آن است که با به‌کارگیری مبانی اقتصاد خرد به موضوعاتی چون رشد اقتصادی، مؤلفه‌های رشد اقتصادی در بلندمدت، و مدل تعادلی ادوار تجاری با توجه به پیشرفت‌های نظری و تجربی رخ داده از اواخر دهه ۱۹۷۰ صورت‌گرفته، پرداخته است و نویسندگان به‌خوبی توانسته‌اند این مباحث مهم را به‌طور شفاف و با بیانی بسیار ساده به دانشجویان معرفی کنند.

- در قالب مدل تعادلی ادوار تجاری روابط متقابل میان بخش‌های پولی و حقیقی اقتصاد، اطلاعات ناقص، قیمت‌ها و دستمزدهای چسبنده در شرایط انتظارات عقلایی کامل‌تر از آنچه در کتاب پرفسور برو صورت‌گرفته است، معرفی می‌گردد؛

1- Apostolos Serletis

• توجه ویژه‌ای در قالب فصول هفدهم و هجدهم به مباحث اقتصاد کلان باز اختصاص یافته و تحلیل عمیقی از وضعیت تراز پرداخت‌ها، چگونگی تعیین نرخ ارز و عوامل مؤثر بر آن ارائه می‌شود؛

• در چاپ کانادایی کتاب، نویسندگان علاوه بر پرداختن به مباحث مرتبط با اقتصاد کلان ایالات متحده آمریکا توجه خاصی به تحلیل مباحث اقتصاد کلان کانادا داشته‌اند و به توسعه‌های اخیر در مباحث سیاست‌های پولی در بعد نظری و تجربی، کارکرد بانک مرکزی کانادا در اجرای سیاست‌های پولی و نگاه اجمالی به تحلیل بحران مالی سال‌های ۲۰۰۹-۲۰۰۷، علل آن و واکنش سیاست‌های پولی پرداخته‌اند؛

• در انتهای هر فصل اصطلاحات و واژگان کلیدی و مجموعه‌ای از سؤالات و مسائل مرتبط با محتوای آن فصل آورده شده است که در مجموع به فهم بهتر موضوعات فصل کمک می‌کند؛

• با توجه به مباحث مرتبط به سیاست‌های اقتصادی، سطح و عمق آنها و با عنایت به تأکید مولفان کتاب در تبیین دقیق موضوعات با زبانی بسیار روان و شفاف، کتاب حاضر برای استفاده در دروس اقتصاد کلان ۱ و ۲ کارشناسی به‌عنوان کتاب درسی بسیار مفید است. برای سازگاری بیشتر محتوای کتاب با دروس مزبور، مصلحت در این دیده شد که ۹ فصل اول در قالب جلد اول برای استفاده در درس اقتصاد کلان ۱ و ۹ فصل بعدی در قالب جلد دوم برای استفاده در درس اقتصاد کلان ۲ تنظیم گردد. در عین حال، مطالعه این کتاب به دانشجویان سطوح بالاتر پیشنهاد می‌شود.

ویژگی‌های برجسته این کتاب ما را بر آن داشت تا در مورد ترجمه آن تصمیم بگیریم و امیدواریم روش این کتاب در محافل دانشگاهی ایران در فرایند تحلیل نظریه‌ها و سیاست‌های اقتصاد کلان مورد پذیرش واقع شود و به این ترتیب زمینه و بستر لازم برای تحلیل جامع‌تر مباحث اقتصاد کلان با روش جدید برای دانشجویان فراهم آید. شایان ذکر است که در فرایند ترجمه کتاب ضمن توجه به حفظ امانت داری، در مواردی که احساس می‌شد ارائه توضیحات اضافی به درک بهتر و انتقال اهداف مولفان کمک خواهد کرد، مطالبی در قالب پاورقی اضافه شده است. این اضافات با حرف "م" در داخل کروشه [م] در انتهای این موارد آورده شده و معرف آن است که توضیح اضافه شده مربوط به مترجمان است. همچنین، بر خلاف متن اصلی که زیرنویس‌ها برای هر فصل به صورت سلسله‌وار آمده، برای سهولت در مطالعه زیرنویس‌های هر صفحه در همان صفحه آورده شده است.

بی‌شک کتاب حاضر خالی از اشکال نیست، از این رو از راهنمایی‌ها، انتقادات و پیشنهادهای اصلاحی خوانندگان محترم، به‌ویژه دانشجویان و استادان گرامی به گرمی استقبال خواهد شد و بی‌گمان نکات اصلاحی ارائه‌شده مترجمان را در کارهای آتی هدایت و ارشاد خواهد کرد. در نهایت از آقای حسن توکلیان به دلیل همکاری در ویرایش کتاب تشکر و قدردانی می‌کنیم.

اکبر کمیجانی، استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

حسین توکلیان، دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه تهران

مجتبی حائری، دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه تهران

آذرماه ۱۳۹۱

رابرت جی. برو

من در شهر نیویورک به دنیا آمدم، سپس به لس‌آنجلس نقل مکان کردم و در آنجا وارد دبیرستان شدم. بعد از خواندن فیزیک در کالتک^۱ که شامل کلاس‌هایی از ریچارد فینمن^۲ بود، در تحصیلات تکمیلی وارد رشته اقتصاد در هاروارد شدم. رفتن به سمت اقتصاد حرکت بزرگی برای من بود! بعد از کار در دانشگاه‌های براون، شیکاگو و روچستر، در سال ۱۹۸۷ به‌عنوان استاد به دانشگاه هاروارد بازگشتم. در حال حاضر عضو ارشد مؤسسه هوور استنفورد و دانشیار پژوهشی دایره بین‌المللی تحقیقات اقتصادی^۳ (NBER) هستم. من ویراستار همکار «مصلنامه اقتصاد»^۴ هاروارد هستم و اخیراً رئیس انجمن اقتصاد غرب^۵ و معاون انجمن اقتصاد آمریکا^۶ بوده‌ام. اخیراً زیاد از چین دیدن کرده‌ام و هم‌اکنون رئیس افتخاری دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه مرکزی پکن چین هستم. تحقیقات من بر اقتصاد کلان و رشد اقتصادی تمرکز دارد، اما کارهای اخیر من به‌همراه همسرم راشل روی اقتصاد مذهب هم بوده است. همچنین در مورد آثار اقتصادی فجایع نادر مانند رکودها، جنگ‌های جهانی، اپیدمی‌ها و فجایع طبیعی نیز مطالعه می‌کنم. در کنار تحقیقات دانشگاهی، نویسندگی در مورد مسائل عمومی مانند کار کردن به‌عنوان سرمقاله‌نویس بیزینس ویک از ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۶ و کمک ویراستار *وال‌استریت ژورنال* از ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۸ را نیز انجام داده‌ام. کتاب‌های اخیر من عبارتند از: *رشد اقتصادی* (ویرایش دوم با همکاری خاویر سالا-ای-مارتین که به طرز حیرت‌انگیزی دوره‌ای به‌عنوان مدیر عامل باشگاه فوتبال معروف اف.سی. بارسلونا بود)، *هیچ چیز مقدس نیست: عقاید اقتصادی برای هزاره جدید*^۷، *عوامل تعیین‌کننده رشد اقتصادی*^۸ و *فهم درست: بازارها و انتخاب‌ها در یک جامعه آزاد*^۹، همگی از انتشارات ام‌آی‌تی.

آپوستولوس سرلتیس

من در روستای کوچکی (کاریا)^{۱۰} در ام‌تی. الیمپیوس در یونان به‌دنیا آمدم. در شهر نزدیک محل زندگیم وارد دبیرستان شدم و بعد از خواندن اقتصاد در دانشگاه پیرائوس^{۱۱} به کانادا نقل مکان کردم. تا اخذ مدرک دکتری از دانشگاه مک‌مستر در سال ۱۹۸۴، سمت استاد مدعو در دانشگاه تکزاس در آستین، دانشگاه تجارت و اقتصاد آتن و دپارتمان تحقیقاتی بانک فدرال رزرو سنت لوئیس را داشتم. در حال حاضر استاد دانشگاه در دانشکده اقتصاد و مالی دانشگاه کلگری هستم.

1- Caltech (California Institute of Technology) (م)

۲- Richer Feynman، فیزیکدان نظری معروف آمریکا که به دلیل کار در زمینه فرموله کردن انتگرال مسیر مکانیک کوانتوم و نظریه مربوط به الکترودینامیک کوانتوم معروف است (م).

3- National Bureau of Economic Research

4- Quarterly Journal of Economics

5- Western Economic Association

6- American Economic Association

7- Nothing Is Sacred: Economic Ideas for the New Millennium

8- Determinants of Economic Growth

9- Getting It Right: Markets and Choices in a Free Society

10- Karya

11- University of Piraeus

زندگی نامه نویسندگان □ ز

تدریس و تحقیقات من بر اقتصاد پولی و مالی، اقتصادسنجی کلان و پویایی‌های غیرخطی و مختلط متمرکز است. من نویسنده هشت کتاب هستم که عبارتند از: *نظریه جمع‌کردن پولی*، با کمک ویراستاری ویلیام ای. بارنت (الزویر، ۲۰۰۰)^۱، *بازارها و نهادهای مالی*، با همکاری فردریک اس. میشکین و استنلی جی. ایکینز (ادیسون-وسلی، ۲۰۰۴)^۲، *پول و اقتصاد* (ورلد ساینتیفیک، ۲۰۰۶)^۳، *استنباط ساختار تبعی*، با کمک ویراستاری ویلیام ای. بارنت (الزویر ۲۰۰۷)^۴ و *اقتصاد پول، بانکداری و بازارهای مالی*، با همکاری فردریک اس. میشکین (ادیسون-وسلی ۲۰۰۸)^۵.

به‌علاوه نزدیک به ۱۵۰ مقاله در مجلاتی مانند مجله «ادبیات اقتصادی»، «مجله اقتصاد پولی»، «مجله پول، اعتبار و بانکداری»، «مجله اقتصادسنجی»، «مجله انجمن آماری آمریکا»، «مجله کانادایی اقتصاد»، «مجله پویایی‌های اقتصادی و کنترل»، «مجله آمار اقتصاد و تجارت»، «مجله بانکداری و مالیه»، «مجله اقتصاد کاربردی، پویایی‌های اقتصاد، جستار اقتصادی، فیزیکا ای»^۶، «مجله بین‌المللی شکاف و آشفتنگی و آشفتنگی، سالیتون و فراکتال» به چاپ رسانده‌ام.

من ویراستار همکار پویایی‌های اقتصاد کلان و عضو هیأت تحریریه دو مجله دانشگاهی («مجله عدم تقارن‌های اقتصادی» و «مجله مطالعات اقتصادی») هستیم. همچنین در فهرست برخی کتاب‌های راهنما از جمله *چه کسی چه کسی است در اقتصاد*^۷ و *چه کسی چه کسی است در دنیا*^۸ هستیم. من در شهر کلگری با همسر زیبایم آگلایی زندگی می‌کنم.

1- The Theory of Monetary Aggregation (Elsevier 2000)
2- Financial Markets and Institution (Addison-Wesley 2004)
3- Money and Economy (World Scientific 2006)
4- Functional Structure Inference (Elsevier 2007)
5- The Economics of Money, Banking and Financial Markets (Springer 2007)
6- Physica A
7- Who's Who in Economics
8- Who's Who in the World

پیش‌گفتار

نظریه دقیق و یک رویکرد متحد

اقتصاد کلان و اقتصاد خرد دو رکن اساسی علم اقتصاد هستند. هنوز فاصله زیادی بین این دو رکن در برنامه درسی دوره کارشناسی وجود دارد. درس‌های خرد موضوعات ساده‌تری را آموزش می‌دهند اما به لحاظ پایه‌ای مطابق با موضوعاتی هستند که به دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی آموزش داده شده و در تحقیقات اقتصاددانان استفاده می‌شود. در مقابل، درس‌های کلان اغلب شباهت کمی به درس‌های دوره تحصیلات تکمیلی یا تحقیقات آکادمیک دارند. به نظر می‌رسد که کتاب‌های آموزشی و درس‌های اقتصاد کلان دوره کارشناسی اغلب به دنبال بیان علم اقتصاد به شکل دلچسب، مرتبط با مباحث موجود در مطبوعات هستند و به طور معمول چالش‌های زیرکانه‌ای ندارند. اما فدا کردن علم اقتصاد قوی به قیمت جلب توجه دانشجویان ضروری نیست، برای تأکید بر نظریه دقیق، می‌توان آن را به وضوح با مثال‌های خوبی نوشت.

نارضایتی نسبت به فضای موجود در کتاب‌های درسی رابرت برو را بر آن داشت تا اولین کتاب درسی میانه خود را در سال ۱۹۸۴ بنویسد. کتاب در پنج ویرایش چاپ شد و تأثیر مثبت آن (به صورت مستقیم و غیرمستقیم) به صورت موضوعی و رویکرد کتاب‌های رقیب را دیدیم. طی ۲۰ سال اخیر پیشرفت‌های عظیمی در نظریات و تجربیات اقتصاد کلان وجود داشته و بسیاری از این تحقیقات در کتاب‌های قبلی برو وجود ندارند. همچنین تصور می‌کنیم که توانایی ما در بیان اقتصاد کلان به صورت سلیس و جالب توجه افزایش یافته است. بنابراین، تصمیم گرفتیم انرژی خود را در این کتاب جدید یعنی *اقتصاد کلان: یک رویکرد نوین* بگذاریم.

این کتاب علاوه بر ارائه بیان بهتری از وضعیت کنونی اندیشه‌های اقتصاد کلان، رویکرد یکپارچه‌ای ارائه می‌کند که دیگر کتاب‌های درسی فاقد آنند. به جای بیان یک مدل کاملاً جدید هنگام انتقال از بحث مربوط به نظریه بلندمدت به نظریه کوتاه‌مدت، این کتاب مدل‌های کوتاه‌مدت و بلندمدتی را گسترش می‌دهد که به صورت طبیعی، قابل فهم و زیبا یکدیگر را می‌سازند و کلیه این اقدامات بدون نادیده گرفتن تفاوت‌های مهم بین اقتصاد در بلندمدت و کوتاه‌مدت صورت می‌گیرد. به همین نحو ایده کینزی قیمت‌های چسبنده را به عنوان یک ایده جدید اما ایده‌ای که به صورت متصل ساختار مدل تعادل پایه را می‌سازد، در نظر می‌گیریم.

ساختار اصلی

رشد بلندمدت

با اقتصاد بلندمدت (یعنی عوامل تعیین‌کننده رشد اقتصادی بلندمدت) شروع می‌کنیم. از اواخر دهه ۱۹۸۰ پیشرفت‌های عظیمی در تحلیل‌های نظری و تجربی در این حوزه صورت گرفته است. خوشبختانه بیان قابل فهم و جالب این یافته‌های بااهمیت برای دانشجویان دوره کارشناسی امکان‌پذیر است. در واقع، دانشجویان می‌توانند نتایج موجود (در فصول سوم تا پنجم) را بدون داشتن تسلط بر جزئیات مبانی اقتصاد خرد (که در فصول ششم و هفتم ارائه می‌شوند) بفهمند. این ملاحظه اولیه نتایج همراه با دلالت‌های سیاستی بااهمیت به متقاعد کردن آثار و اهمیت اقتصاد کلان کمک می‌کند.

مدل تعادلی ادوار تجاری

یک چارچوب کامل اقتصاد خرد برای تحلیل‌های رضایت‌بخش نوسانات اقتصادی با اهمیت‌تر است. بنابراین مبانی اقتصاد خرد را از فصول ششم و هفتم برای توسعه یک مدل تعادلی ادوار تجاری در فصول هشتم و نهم به‌کار می‌بریم. این مدل، مدل ادوار تجاری حقیقی را تعمیم می‌دهد که از اواسط دهه ۱۹۸۰ بخش اصلی تحقیقات اقتصاد کلان شده است. معتقدیم که مدلسازی، روشن‌تر و تجربی‌تر از بیان موجود در کتاب‌های قبلی برو است. فصول دهم تا چهاردهم مدل تعادلی را به‌نحوی بسط می‌دهند که پول و تورم و بخش دولت (مخارج، مالیات‌ها، پرداخت‌های انتقالی و بدهی عمومی) وارد آن شوند. این فصول مربوط به دولت همیشه نقطه قوت کتاب‌های برو بوده‌اند و معتقدیم که این ویژگی کماکان پابرجاست.

اطلاعات ناقص و قیمت‌های چسبنده

بخش بعدی به برهم‌کنش بین پول و اقتصاد حقیقی می‌پردازد. فصل پانزدهم مدل تعادلی ادوار تجاری را به‌نحوی بسط می‌دهد که امکان ورود اطلاعات ناقص در مورد قیمت‌ها در چارچوب انتظارات عقلایی وجود داشته باشد. تفسیر این مدل بسیار بهتر از مدل موجود در کتاب قبلی برو است. فصل شانزدهم ایده کینزی قیمت‌ها و دستمزدهای چسبنده را با تأکید بر مدل کینزی جدید معرفی می‌کند که پیشرفت بزرگی از اواسط دهه ۱۹۸۰ است. این مدل بیانگر آن است که تولیدکنندگان به‌جای اینکه در رقابت کامل باشند، به‌طور معمول قیمت‌ها را تعیین می‌کنند که بیانگر وجود حاشیه قیمت^۱ روی هزینه‌های تولید است. مهم‌تر آنکه این قیمت‌ها تنها گاهی و با تغییر شرایط تعدیل می‌شوند. فصول پانزدهم و شانزدهم به نحو مفیدی مدل تعادلی ادوار تجاری را تکمیل می‌کنند تا امکان وجود آثار حقیقی معنادار ناشی از سیاست پولی وجود داشته باشد.

اقتصاد باز

در نهایت، فصول هفدهم و هجدهم مدل تعادلی را به اقتصاد باز بسط می‌دهد. ابتدا با چارچوب حقیقی محض کار می‌کنیم که در آن کشورهای داخلی و خارجی پول مشترکی دارند. یک موضوع مهم کسری حساب جاری است که در سال‌های اخیر نگرانی بزرگی برای ایالات متحده بوده است. فصل بعد پول‌های مختلف را معرفی می‌کند و امکان تعیین نرخ ارز را فراهم می‌آورد. موضوع مهم در اینجا- که به دلیل بحث‌های موجود در مورد پول ملی چین برای امروز مناسب است، مزیت نسبی نرخ ارز ثابت در مقابل نرخ ارز انعطاف‌پذیر است.

1- Mark-up

چشم‌انداز کانادایی

ویرایش کانادایی کتاب نیز ساختاری شبیه به ویرایش آمریکایی آن دارد، اما بر ویژگی‌های داده‌های اقتصاد کلان و نهادهای کانادا تمرکز دارد. این ویژگی‌ها برای دانشجویان کانادایی از اهمیت خاصی برخوردار است. این کتاب قواعد تجربی ادوار تجاری کانادا را استخراج کرده و با پیش‌بینی‌های نظری مدل تعادلی ادوار تجاری، مدل عدم آگاهی در مورد قیمت‌ها^۱ و تعدادی از مدل‌های کینزی و با تمرکز بر مدل کینزی جدید (که بزرگ‌ترین پیشرفت از اواسط دهه ۸۰ است)، مقایسه می‌کند. علاوه بر استفاده از داده‌های کانادا تا پایان سال ۲۰۰۷، هر جا که امکان داشته باشد، کتاب پیشرفت‌های اخیر در زمینه سیاست‌گذاری پولی کانادا را مورد بحث قرار می‌دهد و چشم‌انداز بین‌المللی هم دارد. در اینجا مثالی از آنچه پوشش داده می‌شود آورده شده است:

سیاست‌گذاری و نظریه پولی

کتاب پیشرفت‌های اخیر در زمینه سیاست‌گذاری و نظریه پولی در کانادا را به‌صورت زیر مورد بحث و گفت‌وگو قرار می‌دهد:

- بحث گسترده در زمینه سیستم کوریدوری/کانالی تعیین نرخ بهره یک‌شبه و تسهیلات نقدینگی ثابت بان کانادا (فصل شانزدهم)؛
- بحث کامل در مورد بانکداری مرکزی و سیاست پولی کنونی کانادا (فصل شانزدهم)؛
- بحث مختصری در باره بحران مالی و واکنش سیاست پولی (فصل شانزدهم).

چشم‌انداز بین‌المللی

اهمیت رو به رشد اقتصاد جهانی ما را بر آن داشت تا موضوعاتی در زمینه اقتصاد جهانی را در کتاب وارد کنیم. این کتاب مباحث زیر را ارائه می‌کند:

- کاربردهای متعدد و جعبه‌های موضوعی خاص در مورد اقتصاد ایالات متحده مانند بحث در مورد اوراق قرضه شاخص‌بندی شده و نرخ‌های بهره حقیقی در ایالات متحده (فصل یازدهم)؛ بحث در مورد رویکرد سیاست پولی ایالات متحده (فصل شانزدهم) و بحث در مورد کسری حساب جاری ایالات متحده که در سال‌های اخیر نگرانی بزرگی برای ایالات متحده بوده است (فصل هفدهم)؛
- شواهد بین‌المللی در مورد خنثایی پول و رابطه فیشری (فصل یازدهم)؛ بحث در مورد اتحادیه پولی و به‌ویژه اتحادیه پولی اروپا (فصل ششم) و بحث درباره بحران مالی آسیا (فصل هجدهم).